

„Nowe podejście do standardów kształcenia
oraz wynikające z tego założenia
dotyczące treści rozporządzenia ministra
właściwego do spraw szkolnictwa wyższego”¹

Raport końcowy
przyjęty na posiedzeniu Zespołu, z udziałem gości zaproszonych do dyskusji,
w dniu 18 października 2005 r.

Spis treści:

1. Wprowadzenie
2. Propozycje do projektu rozporządzenia MEN
  - 2.1. Przesłanki
  - 2.2. Ogólne zasady prowadzenia kierunku studiów
  - 2.3. Ramowe treści kształcenia
  - 2.4. Wewnętrzny (uczelniany) system zapewniania jakości kształcenia
  - 2.5. Zewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia (akredytacja)
3. Proponowane działania w ramach prac nad standardami kształcenia.

Załączniki:

- Ramowe treści kształcenia dla wybranych kierunków studiów (Projekt dla kierunku „Zarządzanie”, inne projekty zostaną dołączone w późniejszym terminie)
- Skład Zespołu pracującego nad projektem

---

¹ przygotował Zespół realizujący projekt pn. „Nowe podejście do standardów kształcenia oraz wynikające z tego założenia dotyczące treści rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego” działający w Instytucie Społeczeństwa Wiedzy, przy wsparciu Fundacji Rektorów Polskich i firmy ComputerLand S.A.

1. Wprowadzenie

Projekt został zrealizowany przez Zespół pracujący od wiosny 2005 r. w Instytucie Społeczeństwa Wiedzy przy udziale Fundacji Rektorów Polskich. Zespół pracował pod kierownictwem prof. Andrzeja K. Koźmińskiego. Zespół opracował tekst raportu, którego projekt został przedstawiony szerszemu gronu osób, których zadaniem była krytyczna dyskusja wyników projektu (skład – patrz załącznik).

Nowa ustawa "Prawo o szkolnictwie wyższym" (w skrócie PSW) przyjęta w dniu 27 lipca 2005 roku istotnie zmieniła - w stosunku do obowiązującej dotąd ustawy i wydanych na jej podstawie rozporządzeń Ministra - charakter standardów nauczania, zastępując je pojęciem szerszym, a mianowicie „standardami kształcenia”. Również ostatnie dokumenty Procesu Bolońskiego wymagają nowego spojrzenia na standardy kształcenia. Zespół Instytutu Społeczeństwa Wiedzy, uznając projekt Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z marca 2005 za istotny wkład w ukształtowanie ogólnej koncepcji standardów kształcenia, proponuje uczynienie następnego kroku i dokonanie modyfikacji tej koncepcji w duchu i w zgodzie z literą nowej Ustawy.

Zespół w toku swych prac rozważał możliwe warianty państwowej kontroli jakości i standaryzacji kształcenia na poziomie wyższym w Polsce. Brak w prawodawstwie europejskim rozwiązań analogicznych do dotychczasowych polskich standardów nauczania utrudnia wykorzystanie doświadczeń innych krajów. Jeśli programy studiów podlegają tam jakiejś formie państwowej kontroli, to polega ona na akceptowaniu propozycji uczelni, a nie ustalaniu centralnych wzorców programowych. Biorąc pod uwagę doświadczenia z powstawania i stosowania standardów w Polsce Zespół popiera zatem opinię ekspertów OECD wyrażoną w raporcie „Przegląd polityki naukowej i technologicznej w Polsce” w 1996 roku:

OECD-RT: There should be no central minimum programme requirements for particular subjects that can offer degrees, not even if these decisions are made by the ministry in consultation with a democratically elected Central Council. Various schools may wish to try new programmes, which may lead to new degrees.

Podobne stanowisko można znaleźć w innych dokumentach międzynarodowych². Zespół stanął wobec zadania wykorzystania nowej Ustawy do przedstawienia propozycji zmiany dotychczasowej praktyki legislacyjnej w celu jej harmonizacji z procesami zachodzącymi w szkolnictwie wyższym i jego otoczeniu w świecie.

W trakcie dyskusji zgodnie uznano, że realizacja państwowej odpowiedzialności za jakość kształcenia poprzez centralną listę kierunków studiów oraz standardy nauczania w dotychczasowej formie, ogranicza możliwości rozwijania innowacyjnych, oryginalnych programów studiów oraz powoduje stosowanie tej samej miary oceny dla uczelni o

² "Proposal for a Recommendation of the Council and the European Parliament on further European co-operation in quality assurance in higher education" presented by the Commission, Brussels 12,10,2004, Chapter: Standards, criteria or reference points : "Standards in this context are criteria or reference points used by agencies when they evaluate or accredit institutions or programmes. Agreed set of standards should, however, not become straightjackets. **Standards should be used as reference points, providing a common language to refer to (...)** They would help to highlight similarities and differences between study programmes, **without harmonising** them. Universities and other higher education institutions should have freedom to differ, to innovate and to go beyond what is described in the agreed set of standards."

odmiennych charakterach, misjach, tradycjach i zasobach kadrowych. Jednocześnie jest możliwa formalna realizacja obecnych standardów przez uczelnie, w których faktyczna jakość nauczania pozostawia wiele do życzenia.

Biorąc powyższe pod uwagę Zespół proponuje ewolucję standardów, rozumianych zgodnie z nową ustawą jako standardy kształcenia, w kierunku zwiększenia wymagań wobec mechanizmów zapewniania i kontroli jakości procesu dydaktycznego i rezultatów kształcenia przy jednoczesnym pozostawieniu uczelniom większej swobody w kształtowaniu treści studiów, szczególnie w odniesieniu do jednostek uczelni o wyróżniającej się pozycji w dziedzinie badań naukowych. Zmiana charakteru standardów będzie jednak wymagała od instytucji akredytacyjnych dokonywania znacznie głębszej merytorycznej oceny kształcenia.

Zespół uznał, że na gruncie PSW, racjonalne sprawowanie kontroli przez ministra nad jakością kształcenia, wymaga zmiany polityki w tym zakresie wyrażającej się w zmianie treści rozporządzeń oraz przyszłych decyzji ministra, do których uprawnia go ustawa w odpowiedzi na wnioski kierowane przez uczelnie. W szczególności, decyzje te powinny przyznawać dostatecznie silnym naukowo jednostkom podstawowym, należącym do szkół wyższych, spełniających wymagania ustawowe dla uczelni o charakterze uniwersyteckim, większego zakresu swobód w prowadzonej przez nie działalności edukacyjnej. Najistotniejsza różnica polegałaby na tym, że jednostki takie w praktyce uzyskiwałyby większe prawo do swobodnego projektowania kształcenia (włączając w to nazwy kierunków oraz programy i formy kształcenia), przy utrzymaniu konieczności stosowania się do reguł kształcenia wynikających z rozporządzenia ministra.

Realizacja takich postulatów wymaga bardziej otwartego wyrażania zgody przez ministra na prowadzenie kierunków spoza listy i wprowadzenia – obok powszechnych – także elitarnych standardów. Najważniejsze jest jednak, aby w praktyce w treści właściwych rozporządzeń w istotny sposób zostało zmienione samo rozumienie pojęcia standardów zgodnie z przedstawionymi niżej wnioskami, na co zezwala nowa Ustawa.

2. Propozycje do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie standardów kształcenia

2.1. Przesłanki tworzenia nowych standardów kształcenia:

Celem nowych standardów kształcenia jest stworzenie:

- wytycznych pozwalających uczelniom na tworzenie i prowadzenie studiów o wysokiej jakości czyli reguł kształcenia,
- warunków sprzyjających różnorodności form i treści kształcenia, w tym zwłaszcza ramowych treści kształcenia,
- warunków umożliwiających mobilność studentów,
- podstaw dla opracowania skutecznego narzędzia kontroli jakości kształcenia dla Państwowej Komisji Akredytacyjnej i MEN służących także eliminacji programów nie spełniających standardów jakości kształcenia.

PSW definiuje standardy kształcenia jako „*zbiór reguł kształcenia na studiach wyższych, prowadzonych w różnych formach w ramach kierunków studiów, makrokierunków i studiów międzykierunkowych*” oraz poleca właściwemu ministrowi wydanie rozporządzenia

określającego ogólne standardy kształcenia wspólne dla kierunków oraz poziomów kształcenia, a także uwzględniające kwalifikacje absolwenta, ramowe treści kształcenia, czas trwania studiów i wymiar praktyk oraz wymagania dla różnych form studiów dla poszczególnych kierunków kształcenia.

Komunikat z Bergen zaleca krajom włączonym w Proces Boloński podjęcie prac nad krajowymi strukturami ramowymi kwalifikacji absolwentów i dostosowanie ich do europejskiej ramowej struktury kwalifikacji (European Qualification Framework - EQF). Kompetencje absolwenta wyrażone w postaci efektów kształcenia są podstawą budowania pozostałych elementów standardów kształcenia i standardów akredytacji. W Polsce nie opracowano dotąd takiej ramowej struktury, wobec czego Zespół zaproponował ramowe kwalifikacje absolwenta biorąc pod uwagę ogólne wytyczne EQF oraz innych dokumentów Procesu Bolońskiego i na tej podstawie budował schemat ramowych treści kształcenia.

Warunkiem koniecznym dla wprowadzenia standardów dobrze służących jakości kształcenia jest określenie kryteriów pozwalających na właściwe wyodrębnienie kierunku studiów i ściślejsze ich powiązanie z dziedzinami nauki, co w konsekwencji powoduje zmniejszenie ich liczby i zagregowanie kierunków obecnie figurujących na liście MEN. Pożądane jest zbliżenie listy kierunków do obszarów kształcenia (patrz grupy komisji PKA zapisane w art.50, p.4 PSW) tak aby zawierała ona np. takie dziedziny jak "nauki ekonomiczne", "nauki przyrodnicze", "nauki medyczne", "nauki prawne" itd. (patrz pytanie 1 w zbiorze pytań u końca raportu). Jedną z możliwych metod zrealizowania tego postulatu może być odwołanie się do pojęcia makrokierunku.

Standardy mają także określać tryb tworzenia i warunki jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki, uwzględniając zakres treści programowych poszczególnych kierunków wchodzących w skład makrokierunku lub studiów międzykierunkowych oraz dbając o jakość kształcenia. PSW (art. 10) dopuszcza także ustanowienie odrębnych standardów nauczania dla kierunków studiów, które mogą być stosowane przez jednostki uczelni typu uniwersyteckiego posiadające prawo habilitowania.

Zapisy te istotnie różnią się od dotychczasowych, które przewidywały tylko jeden rodzaj standardów dla kierunków studiów oraz zawierały faktyczne minima programowe poprzez opis przedmiotów i ich wymiarów godzinowych. Dotychczasowe standardy ograniczały się w zasadzie do kwestii programowych, podczas gdy obecna formuła „reguł kształcenia” pozwala na znacznie szersze uwzględnienie zasad sprzyjających wysokiej jakości procesu dydaktycznego, a ponadto wprowadzają makrokierunki i studia międzykierunkowe.

2.2. Ogólne zasady prowadzenia kierunków studiów

Czas trwania studiów: należy określić minimalny oczekiwany całkowity wymiar pracy studenta pozwalający na uzyskanie kompetencji właściwych dla dyplomu przyznawanego na kierunku, z podziałem na etapy kształcenia, z wyznaczeniem czasu udziału w zajęciach dydaktycznych oraz czasu na pracę własną, odrębnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Czas trwania studiów powinien być podany w liczbie lat akademickich oraz przypisanych im punktom ECTS w taki sposób, aby umożliwiała to indywidualizację tempa kształcenia przez studentów.

Studia stacjonarne i niestacjonarne muszą zachować równoważność nakładów pracy studenta mierzoną w ECST (a nie w godzinach zajęć) oraz równość wymagań - weryfikacji wiedzy

studenta. Zasady zaliczania zajęć oraz zasady dyplomowania na obydwu formach studiów muszą być takie same. Studia te mogą się różnić natomiast co do zakresu samodzielności kształcenia oraz co do treści nauczanych w bezpośrednim kontakcie studentów i wykładowców, jak też i liczby ich godzin kontaktowych. Te proporcje pozostawia się do decyzji uczelni. Uczelnia musi studentom studiów niestacjonarnych zapewniać metody nauczania i pomoce dydaktyczne potrzebne do samodzielnego studiowania oraz właściwe dla tej formy studiów (np. w postaci wspomaganie przez kształcenie na odległość, odpowiednio opracowanych skryptów itp.)

Zasady mobilności pomiędzy stopniami i kierunkami studiów pozostawione zostają do decyzji uczelni, która jednak musi zapewnić równowagę i rzetelność egzekwowania wiedzy określonej w programach studiów u wszystkich studentów (szerzej: patrz „Reguły kształcenia: wewnętrzny system zapewniania jakości”).

Praktyki mogą stanowić ważny element kształcenia. Ich włączenie do programu studiów, wymiar, charakter, sposób zaliczania pozostawia się do decyzji uczelni, która powinna je dostosować do rodzaju studiów i akceptować różnorodność ich form. Jeśli praktyki trwają semestr lub dłużej uczelnia może odpowiednio wydłużyć nominalny czas studiów.

2.3. Ramowe treści kształcenia

Standardy w swej części dotyczącej ramowych treści kształcenia powinny być definiowane w sposób hierarchiczny, na trzech poziomach:

- **Standardy Ogólne**, odnoszące się do wszystkich rodzajów i kierunków studiów, określające ramową strukturę kwalifikacji absolwentów, definiujące rodzaje dyplomów;³
- **Standardy Dziedziny**, odnoszące się do dziedzin kształcenia wymienionych w art. 50 ust. 4 PSW;
- **Standardy Kierunkowe**, odnoszące się do poszczególnych kierunków studiów oraz studiów międzykierunkowych i makrokierunkowych, w ramach powyższych dziedzin kształcenia (tu wątpliwości - patrz pytanie 2 w zbiorze pytań u końca raportu)

Na każdym poziomie hierarchii standardy powinny być definiowane poprzez efekty kształcenia, odniesione do trzech podstawowych obszarów kompetencji:

- Obszar „**Wiedza**” (W)
- Obszar „**Umiejętności**” (U)
- Obszar „**Postawy**” (P).

Obszar "wiedza" powinien zawierać podstawowe treści właściwe dla dyscyplin nauki będących podstawą kierunku studiów (makrokierunku, kształcenia międzykierunkowego), wyrażone za pomocą klas treści programowych (patrz niżej).

Obszar "umiejętności" powinien zawierać treści pozwalające odpowiedzieć na pytanie „jakie działania absolwent potrafi zrealizować?” – zarówno specjalistyczne, właściwe dla kierunku, jak i uniwersalne: takie jak samodzielne uczenie się, komunikacja, praca zespołowa (i/lub przywództwo), poruszanie się w zjednoczonej Europie i inne.

³ W standardach tych powinny być m.in. zachowane te elementy kształcenia (język obcy, technologia informacyjna, wychowanie fizyczne), których wymiar i zalecenia programowe oraz obligatoryjne nauczanie wynikają z innych ustaleń niż Ustawa "Prawo o szkolnictwie wyższym"

Obszar "postawy" powinien zawierać treści kształtujące wrażliwość aksjologiczną, odpowiedzialność zawodową i społeczną i zaangażowanie obywatelskie absolwenta.

Obszary kompetencji W, U i P zdefiniowane w Standardach Ogólnych powinny być adekwatnie uszczegółowione w Standardach Dziedzinowych, te zaś uszczegółowione w Standardach Kierunkowych, tworząc hierarchiczną strukturę „drzewa kompetencji” w obszarach W, U i P.

Na najniższym poziomie hierarchii, w Standardach Kierunkowych, wymagania dotyczące kompetencji wyszczególnionych w obszarach W, U i P powinny być wyrażone w odniesieniu do **Klas Treści Programowych** (KTP). Każda KTP powinna określać możliwie szeroki, spójny merytorycznie zakres treści nauczania, realizowanych z reguły w ramach kilku powiązanych merytorycznie przedmiotów nauczania. Uczelniom powinno się pozostawić swobodę w komponowaniu przedmiotów nauczania w ramach poszczególnych KTP – Standardy Kierunkowe powinny odnosić się tylko do KTP, a nie do przedmiotów nauczania, jak to ma miejsce w obecnie stosowanym podejściu do definiowania standardów.

Każda KTP powinna służyć uzyskiwaniu efektów kształcenia z obszarów W, U i P, w stopniu zależnym od rodzaju danej KTP. Z każdą KTP powinna być związana liczba punktów ECTS. Punkty przypisane danej KTP powinny być rozdzielone na założone efekty kształcenia w obszarach W, U i P, tworząc konceptualnie „strukturę macierzową”. Ilustracją tej koncepcji jest załącznik „*Ramowe treści kształcenia dla kierunku zarządzanie*”.

2.4. Reguły kształcenia: wewnętrzny (uczelniany) system zapewniana jakości

Warunkiem właściwej realizacji programów studiów stworzonych przez uczelnie zgodnie z przedstawionymi powyżej ramowymi strukturami treści kształcenia jest wprowadzenie wewnętrznych systemów zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Ich właściwe funkcjonowanie powinno być jednym z najważniejszych elementów oceny jakości i akredytacji.

Wewnętrzny system zapewniania jakości powinien być formalnie spisany i oficjalnie przyjęty przez uczelnię jako jeden z najważniejszych jej dokumentów. Powinna być w nim podana organizacja zapewniania jakości, wewnątrz-instytucjonalne umocowanie osób (komórek) odpowiadających za jakość nauczania, zasady i częstotliwość podejmowanych działań oraz sposób ich wykorzystania dla poprawy jakości, a także konsekwencje płynące dla członków kadry i jednostek uczelnianych nie spełniających wewnętrznych standardów jakości.

Systemy wewnętrznego zapewniania jakości uczelnie projektują samodzielnie, jednakże powinny obejmować następujące elementy:

- przejrzyste reguły tworzenia, oceny i rozwoju programów studiów, w tym aktualizacji treści kształcenia, na kierunkach zgodnie z ramowymi treściami kształcenia,
- pełną dostępność dla społeczności uczelni informacji o programach nauczania, zasadach zaliczania zajęć i innych związanych z dydaktyką (sylabusy, curricula, itp)
- zasady zapewniana równoważności wymagań względem studentów na wszystkich poziomach i formach studiów: system ECTS oraz sprawdzanie efektów kształcenia (wspólne egzaminy, okresowe przeglądy ich wyników, inne)
- zasady dyplomowania (standardy prac i egzaminów dyplomowych, opieki nad dyplomantem, inne),
- ocenę zajęć dydaktycznych m.in. przez studentów, sposoby jej wykorzystania dla poprawy jakości,

- zasady związane z efektywnością procesu dydaktycznego (liczebność grup, pomoce naukowe, etc.),
- archiwizację przebiegu studiów i rezultatów kształcenia poszczególnych studentów,
- okresową ocenę pracowników, sposoby jej wykorzystania dla poprawy jakości,
- zasady zabezpieczające elastyczność i indywidualizację kształcenia,
- zasady zabezpieczające mobilność pionową i poziomą studentów a zarazem równowagę wymagań programowych,
- zasady zapewniania warunków rozwoju osobowego studentów
- i inne.

2.5. Reguły kształcenia: zewnętrzny system zapewniania jakości (akredytacja)

Komunikat z Bergen proponuje, aby wraz z powołaniem europejskiego rejestru agencji akredytacyjnych uczelnia miała prawo wyboru instytucji przeprowadzającej ocenę jakości kształcenia. Do czasu powstania rejestru europejskiego uczelnie polskie powinny uzyskiwać akredytację w Państwowej Komisji Akredytacyjnej bądź w innej instytucji akredytacyjnej zaaprobowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Otwiera to pole dla współdziałania PKA i środowiskowych komisji akredytacyjnych stworzonych przez uczelnie reprezentowane w KRASP. Komisje środowiskowe powinny przyznawać akredytacje potwierdzające wyróżniającą jakość kształcenia, podczas gdy PKA powinna koncentrować się na licencjonowaniu kierunków studiów. Należy w związku z tym określić podstawowe standardy działania wiarygodnej instytucji akredytacyjnej (wzorowane na wymaganiach przyjętych w dokumentach z Bergen) oraz określić bazowe standardy akredytacji wynikające z reguł kształcenia w rozumieniu PSW.

Zgodnie z wytycznymi Procesu Bolońskiego ocena jakości kształcenia przeprowadzona w trakcie postępowania akredytacyjnego powinna bazować na: samoocenie uczelni biorącej pod uwagę efektywność wewnętrznego systemu zapewniania jakości, ocenie zewnętrznej, sporządzeniu raportu i przedstawieniu zaleceń.

Zdaniem Zespołu, akredytacja, której poddawane są kierunki studiów powinna ponadto koncentrować się na spójności trzech elementów: misji uczelni, spodziewanych efektów kształcenia (kwalifikacjach⁴ absolwenta) oraz sposobów realizacji tych celów przez odpowiednie treści, metody, kadre i zaplecze nauczania – oceniać procesy tworzenia, realizacji i doskonalenia kształcenia. Kluczowe kryteria oceny przeprowadzanej podczas akredytacji powinny zatem koncentrować się na następujących zagadnieniach:

- Misja i strategia uczelni oraz jednostki prowadzącej kierunek - ich treść właściwa dla szkoły wyższej (w tym określenie profilu dydaktycznego), procedura przyjmowania i aktualizacji planów studiów i programów nauczania.
- Działanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości uczelni
- Studenci: kwalifikacje absolwenta, monitorowanie i wspomaganie postępów w nauce, warunki rozwoju osobowego oraz formy udziału studentów w ocenie nauczycieli akademickich.
- Pracownicy dydaktyczni: ich liczba, struktura i rozwój zawodowy, polityka personalna uczelni.

⁴ EQF przez „kwalifikacje” rozumie rodzaj dyplomu /certyfikatu wydawanego po zakończeniu określonego etapu kształcenia, który potwierdza kompetencje jego absolwenta. PSW używa terminu „kwalifikacje absolwenta” zgodnie z polskim obyczajem językowym, jednakże odpowiadającym raczej „kompetencjom” absolwenta w EQF.

- Procesy dydaktyczne i ich rezultaty: specjalizacja dydaktyczna uczelni, tworzenie oferty dydaktycznej i treści programowe, metody kształcenia, narzędzia i materiały dydaktyczne, system oceniania studentów, ewaluacja procesu kształcenia i jego rezultatów, praktyki.
- Badania naukowe a zwłaszcza aktywność naukowo-badawcza pracowników i ich innowacyjność.
- Zasoby materialne i administracja: sale dydaktyczne i ich wyposażenie, biblioteka i czytelnia, laboratoria komputerowe i oprogramowanie, obsługa administracyjna działalności dydaktycznej.
- Wpływ uczelni na otoczenie społeczne: rola w kształtowaniu środowiska gospodarczego i intelektualnego w kraju oraz w regionie
- Umiejdzynarodowienie programów studiów, studentów, kadry, badań.

Szczegółowe kryteria oceny powinny zostać opracowane przez ekspertów pracujących w porozumieniu z instytucjami akredytującymi. Oczywiście, powinny one brać pod uwagę wszystkie wskaźniki ustawowe, takie jak np. liczebność i kwalifikacje kadry potrzebne do prowadzenia kierunku studiów.

Zespół stawia pod dyskusję problem czy w przyszłości wyróżniający wynik akredytacji powinien stawać się podstawą do udzielenia przez MEN jednostkom organizacyjnym uczelni nadzwyczajnych uprawnień w zakresie swobody ustalania form i programów kształcenia oraz stosownej gratyfikacji finansowej.

3. Działania proponowane w ramach prac nad standardami kształcenia

Zespół sądzi, że zmiany proponowane w niniejszym dokumencie, po ich skorygowaniu i rozwinięciu w dalszych dyskusjach, wymagać będą długotrwałych, być może wielomiesięcznych, niełatwych działań RGSW, Ministerstwa i KRASP. Proponowane rozumienie standardów kształcenia odbiega od dotychczasowego i wymaga trudnej pracy koncepcyjnej oraz przygotowania środowiska akademickiego do wprowadzenia ich w życie. Aby uzyskać spodziewane efekty, działania te, naszym zdaniem, należy rozpocząć bez zwłoki.

Sądzimy, że należy podjąć prace nad kolejnymi niezbędnymi dokumentami:

- projektem Krajowej Ramowej Struktury Kwalifikacji Absolwentów zgodnej ze strukturą ramową przyjętą dla Europy. Krajowa Struktura powinna stać się podstawą do tworzenia krajowych standardów kształcenia, w tym ramowych treści programowych dla kierunków studiów, zapewniających uczelniom swobodę kształtowania programów studiów i zabezpieczających zarazem warunki mobilności studentów oraz skutecznej kontroli efektów kształcenia;
- projektem nowej listy kierunków studiów w celu zredukowania obecnej ich liczby i ściślejsze ich powiązanie z dziedzinami wiedzy;
- projektem ramowych treści kształcenia dla zintegrowanych kierunków studiów z nowej ich listy;
- projektem wymagań dotyczących działania instytucji akredytacyjnych uznawanych przez MEN oraz procedury i podstawowych standardów akredytacji zgodnie z wytycznymi dotyczącymi modelu akredytacji europejskiej. Jesteśmy przekonani, że zasady te powinny dotyczyć także przyszłych działań Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Projekty te powinny powstawać pod egidą Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego przy udziale innych zainteresowanych instytucji reprezentatywnych dla szkolnictwa wyższego.

Sądzimy, że w ramach działań przygotowujących środowisko akademickie do nowego rozumienia standardów kształcenia powinny zostać zainicjowane szkolenia dla:

- osób, których zadaniem byłoby przygotowanie wewnętrznych (uczelnianych) systemów zapewniania jakości
- członków zespołów oceniających, którzy zapewnieliby właściwe przeprowadzenie postępowań akredytacyjnych wedle nowych zasad.

Uważamy, że inicjatorem i zleceniodawcą tych działań mógłby być Minister jeśli uzna za właściwe udzielenie swego poparcia dla kierunków działań zaproponowanych w tym raporcie.

Zespół wykonawców projektu „*Nowe podejście do standardów kształcenia oraz wynikające z tego założenia dotyczące treści rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego*”

1. Prof. dr hab. Andrzej K. Koźmiński – Rektor Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania w Warszawie – Przewodniczący Zespołu
2. Prof. nzw. dr hab. Ewa Chmielecka – Sekretarz Naukowy Instytutu Społeczeństwa Wiedzy, Sekretarz Zespołu
3. Prof. dr hab. Stanisław Chwirot – Przewodniczący Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej
4. Prof. dr hab. Stefan Jackowski - Dziekan Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego
5. Prof. dr hab. Alicja Konczakowska - Przewodnicząca Komisji Akredytacyjnej Uczelni Technicznych
6. Prof. nzw. dr hab. Andrzej Kraśniewski – Sekretarz Generalny Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich
7. Prof. dr hab. Józef Lubacz - Dziekan Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych Politechniki Warszawskiej w latach 2002-2005
8. Prof. dr hab. Leszek Pacholski – Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego
9. Dr Krzysztof Pawłowski – Rektor Wyższej Szkoły Biznesu - National Louis University w Nowym Sączu
10. Prof. dr hab. Marek Ratajczak – Prorektor Akademii Ekonomicznej w Poznaniu

Grono osób zaproszonych do udziału w debacie nad тезami raportu:

1. Dr Mieczysław Bąk – Zastępca Sekretarza Generalnego ds. Polityki Gospodarczej Krajowej Izby Gospodarczej
2. Prof. dr hab. Jerzy Błażejowski – Przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
3. Marcin Chałupka – Dyrektor Biura Prawnego i Sekretariatu Parlamentu Studentów RP
4. Prof. dr hab. Andrzej Jamiołkowski – Przewodniczący PKA w latach 2002- 2005
5. Prof. dr hab. Janina Józwiak - Szkoła Główna Handlowa, SEM „Forum”
6. Prof. dr hab. Stefan Jurga – Przewodniczący Komisji Akredytacyjnej Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w latach 2002-2005
7. Prof. dr hab. Franciszek Krok – Prorektor ds. Studiów Politechniki Warszawskiej
8. Prof. dr hab. Jan Madey – Wiceprzewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego
9. Prof. dr hab. Zbigniew Marciniak – Przewodniczący Państwowej Komisji Akredytacyjnej
10. Prof. dr hab. Tadeusz Pomianek – Rektor Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie,
11. Krzysztof Rutte – Wiceprezes Zarządu Computerlandu S.A.
12. Prof. dr hab. Włodzimierz Siwiński – Wiceprzewodniczący Państwowej Komisji Akredytacyjnej w latach 2001-2004
13. Prof. dr hab. Tadeusz Szulc – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej i Sportu
14. Prof. dr hab. Jerzy Woźnicki – Dyrektor Instytutu Społeczeństwa Wiedzy, Prezes Zarządu Fundacji Rektorów Polskich